

РЕШЕНИЕ

№ 5768

гр. София, 12.10.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 29 състав,
в публично заседание на 12.09.2022 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Полина Величкова

при участието на секретаря Кристина Българиева, като разгледа дело номер **6188** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 126 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във вр. с чл. 68 от Закона за защита от дискриминацията /ЗЗДискр./.

Образувано по жалба от Д. И. Л., В. К. Л. и Младежка ЛГБТ организация „Действие“ срещу Решение № 335/ 10. 06. 2022 г. на Комисията за защита от дискриминация, Пети специализиран постоянен заседателен състав, постановено по пр. № 391/ 2021 г. по описа на Комисията за защита от дискриминация.

В жалбата се излагат подробни аргументи за незаконосъобразност на оспорения акт, като се иска неговата отмяна.

Ответникът - Комисията за защита от дискриминация, чрез процесуалния си представител в писмени бележки изразява становище за неоснователност на жалбата. Заинтересованата страна М. С. П.-Р. чрез своя процесуален представител в писмени бележки сочи аргументи за неоснователност на жалбата и моли същата да бъде отхвърлена.

Административен съд – София град, като прецени събраните по делото доказателства, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

Жалбата е процесуално допустима, като подадена в законоустановения срок от надлежни страни.

За да се произнесе по нейната основателност, съдът взе предвид следното:

Производството пред КЗД е развито законосъобразно съгласно нормите на ЗЗДискр. Спазена е разпоредбата на чл. 54 от ЗЗДискр., съгласно която след образуването на производство председателят на комисията разпределя преписката на състав, който определя между членовете си докладчик. Докладчикът е започнал процедура по проучване, съгласно изискването на чл. 55 от ЗЗДискр., в която е събрал писмени доказателства, необходими за пълното и всестранно изясняване на обстоятелствата. При осъществяване на своите правомощия комисията е съблюдала задълженията си по чл. 56 ЗЗДискр. След приключване на проучването на страните е дадена възможност да се запознаят със събраните по преписката материали и да вземат становище. Докладчикът е изготвил заключение, като е представил преписката на председателя на състава, който е насрочил заседание. Страните са редовно уведомени за насроченото открито заседание. След изясняване на фактите председателят на състава е дал на страните възможност за писмени бележки. Решението е взето с единодушие, постановено е от компетентен орган във валидна писмена форма, подписано е от състав на КЗД.

Поради това съдът приема, че оспорваното решение е административен акт, постановен от компетентен орган, във валидна писмена форма с реквизити по чл. 66 от ЗЗДискр., при спазване на процедурата по издаването му.

При преценката за съответствие на обжалвания административен акт с материалния закон, съдът съобрази следното:

Производството пред административния орган е образувано с разпореждане № 1186/23. 09. 2021 г. на Председателя на Комисията за защита от дискриминация въз основа на инициативен документ с вх. № 14-30-48/ 04. 08. 2021 г. и допълнения с вх. № 14-30-55/ 19. 08. 2021 г. и с вх. № 14-30-65/ 17. 09. 2021 г., подадени от Д. И. Л., В. К. Л. и Младежка ЛГБТ организация „Действие“, представлявана от В. К. Л. срещу М. С. П.-Р.. Изложени са оплаквания за дискриминация, извършена под формата на „тормоз“ по смисъла на § 1, т. 1 от ДР на ЗЗДискр. по защитения съгласно чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр. признак „сексуална ориентация“.

Административният орган приел за установено от фактическа страна следното:

Оплакванията в инициативния документ са във връзка с публикация във фейсбук профила на М. С. П.-Р. и интервю с нея в сутрешния блок на Нова Телевизия „3. България“ от 22. 06. 2021 г.

На 22. 06. 2021 г. в ефира на сутрешния блок на Нова телевизия „3., България“ е излъчено интервю с М. С. във връзка с нейна публикация във личния фейсбук профил. Публикацията съдържа следния текст „Сигурна съм, че не подкрепям гей парадите! Горко на нормалните хора, задушаваме се вече от наглостта и парадирването на разни извратеняци. И не се извинявам за думите си“.

От представения по преписката видеозапис от телевизионното предаване на Нова Телевизия „3. България“ от 22. 06. 2021 г., както и изрично посочени от подателите на инициативния документ извадки на това интервю, М. С. е направила следните изказвания:

„Ние ви гледаме, въпреки че не искаме /7:42 мин/, „Виждат ви много хора, които не искат да ви виждат. И деца.“, „Натрапвате се“, „Вие сте арогантни“ /8:26 мин/; „Защо трябва да се парадират с това? Аз парадирам ли с това, че харесвам мъже? Защо трябва

да се парадира? Това е много лично нещо.“ /3:49 мин/. „Тези деца нямат избор. Където ги заведат, там отиват“ /1:55 мин/.

Комисията за защита от дискриминация е отхвърлила жалбата, като е приела, че М. С. П.-Р. не е осъществила дискриминация по смисъла на чл. 4, ал. 2 по признак „сексуална ориентация“, дискриминация по смисъла на чл. 5 от ЗЗДискр. във вр. с § 1, т. 1, т. 3 и т. 5 от ДР на ЗЗДискр. под формата на тормоз, подбуждане към дискриминация и преследване, с което не е нарушила забраната на чл. 4, ал. 1 от Закона за защита от дискриминация.

Със същия акт е оставен без уважение инициативен документ с вх. № 14-30-48/ 04. 08. 2021 г. и допълнение с вх. № 14-30-55/ 19. 08. 2021 г. и с вх. № 14-30-65/ 17. 09. 2021 г., подадени от Д. И. Л., В. К. Л. и Младежка ЛГТБ организация „Действие“, представлявана от В. К. Л. срещу М. С. П.-Р..

Изложени са мотиви, че въпросните публикация и интервю представляват личното мнение на С. относно паради като „С. прайд 2021“ и изказва нейната загриженост как провеждането му би могло да се възприеме неправилно от малолетните или непълнолетните граждани, към което мнение М. С. не предлага аудиторията да се присъедини. Посочено е още в обжалвания акт, че изказването изразява неодобрението на ответната страна към посочената форма на изява и по никакъв начин не обективира омраза и агресия спрямо ЛГБТИ.

Направен е извод, че изказването не представлява пряко и умишлено насърчаване към извършване на дискриминация, като посочените изказване и публикация не съставляват дискриминация и не осъществяват състава на тормоз, подбуждане и преследване по смисъла на ЗЗДискр.

Тези мотиви на Комисията не се споделят от настоящия съдебен състав.

Разпоредбата на чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр. забранява всяка пряка или непряка дискриминация, основана на пол, раса, народност, етническа принадлежност, човешки геном, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна. Съгласно чл. 5 от ЗЗДискр. тормозът на основа на признаците по чл. 4, ал. 1, сексуалният тормоз, подбуждането към дискриминация, преследването и расовата сегрегация, както и изграждането и поддържането на архитектурна среда, която затруднява достъпа на лица с увреждания до публични места, се смятат за дискриминация. По аргумент от § 1, т. 1 от ДР на ЗЗДискр. „тормоз“ е всяко нежелано поведение на основата на признаците по чл. 4, ал. 1, изразено физически, словесно или по друг начин, което има за цел или резултат накърняване достойнството на лицето и създаване на враждебна, обидна или застрашителна среда.

Така визираната правна уредба дава основание на настоящия съдебен състав да приеме, че с изказването си М. С. П.-Р. е осъществила дискриминация по смисъла на чл. 5 от ЗЗДискр. във връзка с § 1, т. 1 от ДР на ЗЗДискр. под формата на тормоз по признак „сексуална ориентация“, с което е нарушила забраната по чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр.

Изказаното от нея мнение „Горко на нормалните хора, задушаваме се вече от наглостта и парадирането на разни извратеняци“, „Ние ви гледаме, въпреки че не искаме“, „Виждат ви много хора, които не искат да ви виждат. И деца.“, „Натрапвате се“, „Вие сте арогантни“ има за резултат накърняване на достойнството и създаване

на враждебна, обидна или застрашителна среда за хората с различна сексуална ориентация.

Поради това не може да бъде споделено мнението на Комисията, че се касае за лично мнение. Законът, в частност, § 1, т. 1 от ДР на ЗЗДискр. определя като тормоз всяко нежелано поведение, изразено по словесен начин, което има за цел или резултат накърняване достойнството на лицето и създаване на враждебна, обидна или застрашителна среда. Законът не прави разграничение между личното мнение и другите по вид словесни изявления, за да ги квалифицира като тормоз. Това разграничение е относимо единствено към ангажиране на отговорността на конкретното лице, осъществило тормоза, под формата на словесно поведение, но не и по отношение на квалифицирането на това поведение като дискриминация. Забраната по чл. 5 от ЗЗДискр. е абсолютна, което означава, че третиране, накърняващо достойнството на определена група хора и създаващо враждебна към тях среда не може да бъде оправдано с постулата за свободно изразяване на мнение.

От доказателствата по делото е безспорно, че изказаното от М. С. лично мнение във фейсбук профила, както и в телевизионното предаване е на основата на защитен признак - то пряко реферира и се мотивира със сексуалната ориентация на определени лица, а сексуалната ориентация е един от защитените по смисъла на чл. 4, ал. 1 ЗЗД признаци.

За да се направи преценка за целта и резултата от изявленията на М. С. следва да се посочи контекстът, в който те са направени. В предаването, в което са направени процесните изявления, водещият и неговият гост - обикновено публична, известна личност, обсъждат актуални теми. Предаването "З. България" е излъчено по телевизия с национален обхват във времето от 07 до 09. 30 часа. Тема на обсъждане между водещите и М. С. е била нейната фейсбук публикация, написана по повод на провеждания гей парад, както и обществените реакции след тази публикация.

По време на предаването М. С. е изложила твърдения, сред които „Натрапвате се“, „Вие сте арогантни“, „Ние ви гледаме, въпреки че не искаме“, „Виждат ви много хора, които не искат да ви виждат“. По този начин М. С. е дала ценностна оценка на хората с хомосексуална ориентация като такива, които са арогантни, нахални, натрапчиви, нежелани от обществено и по този начин – вредни за останалите.

Така формулирано, изявлението на М. С. цели да създаде и създава стереотип на обществено поведение, което стигматизира група лица на основата на сексуалната им ориентация, насажда по отношение на тях враждебност, нетърпимост, непоносимост. То ги етикетира и ги определя като носители на вредни за обществото пороци като арогантност, натрапчивост в среда, където същите са нежелани, като вредни за възпитанието на децата, които живеят с тях и тези, които ги виждат. Това неминуемо унижава и накърнява човешкото достойнство на хората, които определят себе си като такива с хомосексуална ориентация, защото ги представя на обществото, създава образ за тях в обществото, който мотивира омраза и пренебрежение.

Резултатът, до който нейните изказвания са довели, е точно такъв - унижаване на достойнството и създаване на враждебна среда за лицата с хомосексуална ориентация. За фактическия състав на тормоза е достатъчно наличието алтернативно на цел или резултат, като законът не изисква дискриминационната цел да е единствена за нежеланото поведение. В случая дискриминационната цел е една от целите, които М. С. преследва с изявленията си.

За посочените цел и резултат допринася и мястото на извършване на деянията.

Изявленията във фейсбук, както и в предаване, което се разпространява по телевизия, която излъчва по национален канал, осигурява достатъчно голяма аудитория, за да може този факт сам по себе си да допринесе за унизяването и обругаването.

Незаконосъобразен е мотивът на Комисията за защита от дискриминация за липса на тормоз поради характера на изявленията като лично мнение. Дали мнението е лично или е възприето чуждо мнение, дали е на публична или на непопулярна в обществото личност е без значение. Абсолютният характер на законовата забрана за тормоз не допуска изключения, било то и за лични мнения на публични личности.

Съдът не споделя твърдението на КЗД, че с поведението си М. С. не е осъществила и подбуждане към дискриминация. Подбуждането към дискриминация е форма, при която е налице пряко и умишлено насърчаване, когато подбуждащият е в състояние да повлияе на подбуждания. В конкретния случай М. С. съзнателно е стигматизирала гейовете. Целта на нейните изказвания е да се активизира негативното отношение на обществото към хората с хомосексуална ориентация. Те са проява на нетолерантност, която пряко внушава омраза и насърчава общественото неодобрение. Използвайки и без това съществуващото негативно отношение към гейовете в обществото, М. С. пряко и умишлено насърчава тези обществени нагласи. Следва обаче изрично да се посочи, че по отношение на подбуждане към дискриминация и преследване КЗД се е произнесла по незаявено искане. В отправената жалба се съдържат твърдения единствено за осъществен тормоз, но не и за подбуждане към дискриминация и преследване. Поради това Комисията незаконосъобразно се е произнесла извън предмета на жалбата.

Комисията за защита от дискриминация е изложила обстойно мотиви за свободата на словото. Позовала се на чл. 10 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи и на чл. 19 от Международния пакт за граждански и политически права. Свободата на словото е ценност на правовата държава и основно човешко право. Без нея обществото не би могло да бъде нито свободно, нито демократично. Именно за да защитят свободата на словото и Конституцията, както и международните актове, по които България е страна, се създават законови гаранции за неговото спазване. Но свободата на словото не е абсолютна. Едно от нейните ограничения са правата и доброто име на другите /чл. 39, ал. 2 от Конституцията/, съответно репутацията или доброто име на другите /чл. 10, § 2 ЕКПЧ/. Ето защо свободата на словото свършва там, където започва унижаването на другите. А стигматизирането на хора на основата на сексуалната им ориентация е именно унижение, враждебност, дискриминация. Некоректно е позоваването от Комисията на съдебното решение по адм. дело № 10829/2009 г. на Върховния административен съд, тъй като цитираните мотиви на решението на съда, които са многократно отстоявани в практиката на Европейския съд по правата на човека не обосновават безграничната свобода на словото. Дамгосването на хора на основата на тяхната сексуална ориентация не е проява нито на плурализма, нито на толерантността, нито на търпимостта. Изказвания, които проповядват вражда и обществено отхвърляне не съставляват „принос за създаване на демократични мнения или демократична воля“ /Решение № 1 от 04.06.1996 г. на Конституционния съд по к. д. № 1/1996 г./. В тази насока е и съдената практика, обективизирана в Решение № 16554/ 11. 12. 2013 г. по адм. дело № 27/ 2013 г. на ВАС.

Изложеното дава основание на настоящия съдебен състав да приеме, че оспореното решение е постановено в противоречие с материалния закон, поради което

следва да бъде отменено, а преписката – върната за ново произнасяне по подадения инициативен документ с вх. № 14-30-48/ 04. 08. 2021 г. и допълнения с вх. № 14-30-55/ 19. 08. 2021 г. и с вх. № 14-30-65/ 17. 09. 2021 г., подадени от Д. И. Л., В. К. Л. и Младежка ЛГБТ организация „Действие“, представлявана от В. К. Л..

Поради това и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК Административен съд – София град, Второ отделение, 29 състав

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ Решение № 335/ 10. 06. 2022 г. на Комисията за защита от дискриминация, Пети специализиран постоянен заседателен състав, постановено по пр. № 391/ 2021 г. по описа на Комисията за защита от дискриминация.

ВРЪЩА преписката на административния орган за ново произнасяне по инициативен документ с вх. № 14-30-48/ 04. 08. 2021 г. и допълнения с вх. № 14-30-55/ 19. 08. 2021 г. и с вх. № 14-30-65/ 17. 09. 2021 г., подадени от Д. И. Л., В. К. Л. и Младежка ЛГБТ организация „Действие“, представлявана от В. К. Л.

Решението може да бъде обжалвано пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: